

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๖๙

กรมประชาสัมพันธ์
รับที่ 12046
วันที่ 26 มี.ค. 2552

ที่. 444

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์

๑) เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

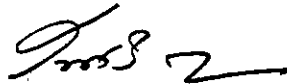
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ที่ วธ ๐๕๐๖.๔/๖๓๑ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ลงมติเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ และให้กระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนงานตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางโฉมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒) ที่ นร 0201.01/ว 642

เรียน ผอ.สำนัก, ผอ.กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ

(นางทัศนีย์ ไตรอรุณ)

ณ ก.

30 มี.ค. 2552

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๒๔๙

www.cabinet.thaigov.go.th

Nm55-3-52/สุวิชา

ที่ วร ๐๕๐๖.๔ / ๖๓๑

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรม มีนโยบายที่จะส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ในการจัดงานเทศกาลสงกรานต์ ประจำปี ๒๕๕๒ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในทิศทางที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการเผยแพร่และสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้และเข้าใจในคุณค่าที่เป็นแก่นแท้ของวัฒนธรรม ประเพณีไทย เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีความเบี่ยงเบน อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัย และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อันจะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่ง

ในการนี้ กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดทำเรื่อง การส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยเสนอให้ทุกกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานที่มีการดำเนินงานสอดคล้องกับการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร ร่วมกันขับเคลื่อนการสร้างเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ ตามกลไกที่มีการดำเนินงานอยู่ของแต่ละหน่วยงานและร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ ผ่านสื่อมวลชน โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือของแต่ละกระทรวง ทั้งนี้จะมีการเสนอให้ นายกรัฐมนตรีประกาศคำขวัญวันสงกรานต์ ในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒

อนึ่ง จะเสนอให้นายกรัฐมนตรีประกาศการรณรงค์ส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ ในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ โดยผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และให้มีการอ่านสารของ นายกรัฐมนตรีในทุกชุมชน ที่มีการจัดงานสงกรานต์ทั่วประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบและมีมติในการ
ส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ และให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ายึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ เพื่อสืบทอด
วัฒนธรรมประจำชาติด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ สลักเพชร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สำนักส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม

โทร. ๐ ๒ ๒๔๗ ๐๐๑๓ คีอ ๑๑๐๘-๕

โทรสาร ๐ ๒ ๒๔๗ ๐๐๒๒

สำเนาถูกต้อง

(นางสุวิดา เอี่ยมสำอางค์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

บันทึกสรุปเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
เรื่อง ส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์

๑. เรื่องเดิม

๑. ตามนโยบายศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ของรัฐบาล ในการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวร่วมกับสถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมอื่นๆ ในการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีและการเฟื่องฟูทางวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สร้างกระแสเชิงบวกให้แก่สังคม และเปิดพื้นที่สาธารณะที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัย ให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ

๒. ตามคำสั่งกระทรวงวัฒนธรรม ที่ ๔๘/๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่กำหนดแนวทางกำจัดการเทศกาลสงกรานต์ ประจำปี ๒๕๕๒ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในทิศทางที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการเผยแพร่และสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทยให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้และเข้าใจในคุณค่าที่เป็นแก่นแท้ของวัฒนธรรม ประเพณีไทยนำมาซึ่งความปรองดองสามานฉันท์เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีความเบี่ยงเบน อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อันจะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่ง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วโลก ส่งผลกับประเทศไทย และก่อให้เกิดภาวะวิกฤตกับวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ประเพณีสงกรานต์ก็ตกอยู่ในวัฏจักรนี้ เช่นเดียวกัน มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายประการที่ยังความเป็นห่วงให้เกิดขึ้นแก่ทุกคนที่รักและเห็นคุณค่าของประเพณีนี้ จึงมีความพยายามที่จะรณรงค์ทุกรูปแบบเพื่อให้ทุกคนที่เป็นคนไทย รวมทั้งชาวต่างชาติได้รับรู้ถึงความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของประเพณีสงกรานต์ที่แท้จริง

หากคนไทยทุกคนเข้าใจถึงคุณค่า และแนวทางปฏิบัติของประเพณีสงกรานต์ และร่วมมือกันปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อสืบทอดความหมายและคุณค่า ความเบี่ยงเบน ความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็จะหมดไป โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเล่นสาดน้ำที่เกินเหตุ ซึ่งนอกจากจะเต็มไปด้วยพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายทั้งการใช้น้ำสกปรก การใช้น้ำแข็งขว้างปา การใช้อุปกรณ์ฉีดน้ำที่มีแรงดันสูงจนก่อให้เกิดอันตราย การใช้แป้งใช้สีทาตามหน้าตาและเนื้อตัว ฯลฯ ตลอดจนกระทั่งการขยายความหมายของการเล่นสาดน้ำให้เป็นจุดขายของประเพณีสงกรานต์จนเกินจริง ทั้งๆ ที่การเล่นรดน้ำเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่แสดงถึงความเอาใจใส่ ความเอื้ออาทรและความหวังดีซึ่งกันและกันเท่านั้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สามารถสรุปประเด็นปัญหาในการจัดกิจกรรมประเพณีสงกรานต์ที่
เชียงใหม่ และสิ่งที่ควรดำเนินการ ดังนี้

กิจกรรมที่เชียงใหม่ก่อผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ

๑. การเล่นสาดน้ำ เล่นอย่างรุนแรง เช่น

๑.๑ การใช้น้ำสกปรก น้ำโคลน น้ำผสมสี สาดกัน

๑.๒ การใช้น้ำแข็งหรือน้ำบรรจุถุงพลาสติกขว้างปา การใช้อุปกรณ์ฉีดน้ำที่มีแรงดัน
สูง และการใช้เครื่องสูบน้ำหรือปั้มน้ำต่อท่อฉีดใส่ผู้คน หรือรถที่สัญจรไปมาทำให้เกิดอันตรายแก่
ร่างกายและชีวิตได้

๑.๓ การใช้แป้งผสมน้ำแล้วนำไปป้ายหน้าคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชายที่กระทำต่อ
ผู้หญิง ถือเป็นก่อกวน เสียดาย และผิดประเพณีโบราณ

๒. การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม เช่น ผู้หญิงใส่เสื้อสายเดี่ยว ใส่เสื้อค้วยผ้าเนื้อบาง

๓. การจัดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เปิดเพลงเสียงดัง อีกทั้งเป็นที่นำรำคาญ ประกอบการดื่ม
สุรา และการเดินที่ไม่เหมาะสมของสตรีที่ช่วยวณก่อให้เกิดอารมณ์ทางเพศ เป็นเหตุก่อให้เกิดการ
ทะเลาะวิวาท อีกทั้งเป็นการก่ออุบัติเหตุต่อสาธารณะด้วย

๔. การประกวดนางสงกรานต์ ที่ให้ความสำคัญมากเกินไปถือเป็นกิจกรรมหลักที่ต้องจัดขึ้น
ในการจัดงานซึ่งจะทำให้ความหมายคุณค่าที่แท้จริงของประเพณีทิ้งขว้างหายไป

๕. การเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสงกรานต์ สาเหตุมาจากการดื่มสุรา และการเล่นน้ำ
สงกรานต์ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
ในภาพรวมของประเทศ ซึ่งความไม่เหมาะสมได้เผยแพร่ผ่านไปทั่วโลก

แม้จะเกิดปัญหาการจัดงานประเพณีสงกรานต์ที่เชียงใหม่ไปตามกาลเวลา แต่เราคนไทยยัง
ปรารถนาที่จะสืบสาน “สงกรานต์” ให้คงอยู่ และเป็นประเพณีที่งดงาม เป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาและสร้าง
ความภาคภูมิใจให้คนไทยต่อไป จนถึงสิ่งที่ไม่ถูกต้องและเชียงใหม่ให้หมดไป ด้วยการอนุรักษ์สืบสาน
ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และเล่นสงกรานต์อย่างถูกวิธี กระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะแกนกลาง
ในการรณรงค์เสริมสร้างจิตสำนึกของความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและมีความเข้าใจในรากฐานทาง
วัฒนธรรมของคน มีความจำเป็นในการขอความเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมคุณค่าประเพณี
สงกรานต์ ซึ่งเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทยที่ได้ยึดถือปฏิบัติมาช้านาน บรรพบุรุษไทยได้
กำหนดธรรมเนียมปฏิบัติอย่างชัดเจนสืบทอดต่อมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นความ
งดงาม ซึ่งบ่งบอกถึงคุณลักษณะของความเป็นไทยอย่างแท้จริง เช่น ความกตัญญู ความโอบอ้อมอารี
ความเอื้ออาทรทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดลอม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อรณรงค์ให้คนไทยทุกคนตระหนักในคุณค่า และความสำคัญของประเพณี
สงกรานต์ มีความภาคภูมิใจในการประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

๒. เพื่อรณรงค์...

๒. เพื่อรณรงค์ให้คนไทยทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีสงกรานต์ที่ดั้งเดิมของไทย

๓. เพื่อรณรงค์ค้นแบบประเพณีสงกรานต์ที่ดั้งเดิมเผยแพร่ไปทั่วประเทศและทั่วโลก เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ

๔. เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ และเร่งรัดมาตรการกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น

๕. เพื่อเสริมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทสในช่วงเทศกาล

๖. เพื่อรณรงค์ปลูกฝังในเรื่องวัฒนธรรมความปลอดภัยให้อยู่ในจิตสำนึกของคนไทย

๓. สาระสำคัญของเรื่องหรือข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

วันสงกรานต์เป็นการส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ของคนไทย ซึ่งยึดถือสืบเนื่องเป็นประเพณีมาแต่โบราณ เป็นระยะเวลาเข้าสู่ฤดูร้อนที่กสิกรรมเสร็จสิ้นภารกิจของฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นงานประจำ จึงมาร่วมกันทำบุญเพื่อแสดงความกตัญญูคุณความดีคารมต่อบุพการีและบรรพบุรุษ รวมทั้งมีการละเล่นสนุกสนานรื่นเริง เพื่อต้อนรับชีวิตใหม่ในปีต่อไป แต่วัฒนธรรมเปรียบเหมือนกระแสน้ำที่จะต้องมีเก่าและใหม่ที่ต้องเนื่องกัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตของคน สังคมหรือชุมชนล้วนเปลี่ยนไปจากคนรุ่นก่อน สงกรานต์อันเป็นประเพณีเก่าแก่ดั้งเดิม ถ้าคนรุ่นปัจจุบันขาดความสังเกตพิจารณา รู้จักปรับปรุงและสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงแล้ว ประเพณีสงกรานต์ ก็คงเป็นเพียงรูปแบบที่ปราศจากคุณค่า หรือจิตวิญญาณ ดังที่บรรพบุรุษเคยสืบสานและส่งต่อจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่ง

ในสมัยโบราณนั้น การเล่นสาดน้ำในชุมชนที่ต่างรู้จักกันและพ้องถึงเทศกาลก็พร้อมใจกันหยุดงานประจำร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ การเล่นสนุกในวันสงกรานต์ จะเป็นการร่วมใจกันสนุกอย่างเรียบร้อยงดงาม แสดงถึงน้ำใจที่ดีต่อกัน ขณะที่สภาพสังคมเมืองในปัจจุบันคนส่วนมากเป็นคนแปลกหน้าต่อกัน แม้เป็นช่วงเทศกาลแต่หลายคนมีภารกิจต้องทำ ประกอบกับความคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล การเคารพต่อสิทธิผู้อื่นล้วนเป็นความละเอียดอ่อนที่ต้องคำนึงถึง

การเล่นน้ำสงกรานต์ในปัจจุบัน ที่มีการเล่นที่ก้าวร้าวรุนแรง ผิดกฎหมาย ไม่คำนึงถึงภัยอันตรายอันจะเกิดแก่ผู้อื่น เช่น การขว้างปา สาดน้ำโคลนน้ำแข็งสู่ชวยคยานพาหนะ ฯลฯ ไม่เพียงแต่ผู้ถูกกระทำจะทั้งเจ็บทั้งอายอันนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ทั้งเป็นการก่ออุบัติเหตุต่อสาธารณะด้วย พฤติกรรมที่ขาดน้ำใจและมารยาทเช่นนี้ไม่เป็นวัฒนธรรม จะมีผลทำลายประเพณีที่ดั้งเดิม

ในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ แม้ในชุมชนที่มีความหลากหลายของผู้คน กระทั่งส่วนใหญ่เป็นคนแปลกหน้า แต่ถ้าเริ่มด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน เคารพสิทธิกัน แม้ต้องการเล่นสาดน้ำหากคิดถึงความจำเป็นของแต่ละคน ความต่างจิตต่างใจซึ่งยังไม่อาจจะหยั่งได้ หากจะเริ่มด้วยการบอกกล่าวด้วย

/ความสุภาพ...

ความสุภาพ ขออนุญาตรื้อน้ำที่มี ใช้น้ำที่สะอาด คุณภาพที่จะไม่เกิดอุบัติเหตุและผลกระทบด้านลบต่อผู้คนหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคำนึงที่พึงปรารถนา การปฏิบัติดังกล่าวนี้ ซ่อมเป็นการสืบทอดและจรโลงประเพณีสงกรานต์ด้วยดีประการหนึ่ง

ในการที่จะให้ประชาชนโดยทั่วไป จะร่วมมือรณรงค์คุณค่าของประเพณีสงกรานต์ได้นั้น จะต้องสร้างศรัทธาหรือความเชื่อให้เกิดแก่ประชาชนว่า การรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของประเพณีสงกรานต์เป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ หากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีศรัทธาและเชื่อมั่นแล้ว ความร่วมมือก็ย่อมเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เพราะประเพณีวันสงกรานต์ของไทย เป็นประเพณีเก่าแก่ที่คนไทยยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นประเพณีที่งดงาม อ่อนโยน เอื้ออาทร และเต็มไปด้วยบรรยากาศของความกตัญญู ความเคารพซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญของความสัมพันธระหว่างเพื่อนมนุษย์ในสังคม โดยใช้น้ำเป็นสื่อในการเชื่อมความสัมพันธระหว่างกัน มีคุณค่าต่อผู้ปฏิบัติ ชุมชน และสังคมเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ การมีคุณค่าต่อตนเอง คุณค่าต่อครอบครัว คุณค่าต่อชุมชน คุณค่าต่อสังคม และคุณค่าต่อศาสนา

คุณค่าต่อตนเอง : วันสงกรานต์เป็นวันแห่งการเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยหันกลับมามองตนเองหรือสำรวจตนเองว่าในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา เราได้กระทำสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อครอบครัว และต่อสังคมแล้วหรือยัง เราใส่ใจกับสุขภาพร่างกายของตนเองมากน้อยแค่ไหน บางคนแม้แต่ทำงานจนลืมดูแลตัวเอง ลืมเอาใจใส่ครอบครัว บุพการี เรามีความสุขกับสิ่งที่เป็นอยู่หรือไม่ และนับจากนี้ไปเราควรจะทำอย่างไรเพื่อให้เราได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข หลากๆ คนจึงถือเอาวันสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่นี้เป็นวันเริ่มต้นในการดำเนินชีวิตใหม่

คุณค่าต่อครอบครัว : วันสงกรานต์เป็นวันแห่งความรักความผูกพันในครอบครัวอย่างแท้จริง พ่อแม่จะเตรียมเสื้อผ้าใหม่พร้อมเครื่องประดับให้ลูกหลานไปทำบุญ ลูกหลานจะเตรียมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้ผู้ใหญ่ได้สวมใส่หลังการรดน้ำขอพร เมื่อถึงวันสงกรานต์ทุกคนจะหาโอกาสกลับบ้านไปหาพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ รดน้ำขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นปีใหม่ และเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิตอยู่ต่อไป นอกจากนี้วันสงกรานต์เป็นวันแห่งการแสดงความรักความกตัญญู โดยการปรนนิบัติต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณที่มีชีวิตอยู่ และทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว

คุณค่าต่อชุมชน : วันสงกรานต์เป็นวันที่ก่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองในชุมชน เช่น ได้พบปะสังสรรค์ได้ทำบุญร่วมกัน และได้เล่นสนุกสนานรื่นเริงกันในยามบ่ายหลังจากการทำบุญ โดยการเล่นรื้อน้ำในหมู่เพื่อนฝูงแก่คนรู้จัก และการละเล่นตามประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

คุณค่าต่อสังคม : สงกรานต์เป็นประเพณีที่ก่อให้เกิดความเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อม เพราะก่อนวันสงกรานต์ทุกคนจะช่วยกันทำความสะอาดบ้านเรือนสิ่งของเครื่องใช้ทุกอย่างให้สะอาดหมดจด เพื่อจะได้ต้อนรับปีใหม่ด้วยความแจ่มใส เบิกบาน นอกจากนี้ควรช่วยกันทำความสะอาดวัดวาอาราม ที่สาธารณะ และอาคารสถานที่ของหน่วยงานต่างๆ ด้วย

/คุณค่าต่อ...

คุณค่าต่อศาสนา : วันสงกรานต์เป็นวันทำบุญครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของพุทธศาสนิกชน โดยการทำบุญตักบาตรเลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม และสรงน้ำพระ การศรัทธาในการทำบุญให้ทาน ถือเป็น การเกื้อกูลสูงสุดของมนุษยชาติ และการถือศีลปฏิบัติธรรมเป็นเหตุแห่งความเจริญรุ่งเรืองของชีวิต และสามารถสืบทอดพระพุทธศาสนามาได้จนถึงปัจจุบัน

๔. ประเด็นเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะแกนกลางในการดำเนินการ ดังกล่าว จึงขอเสนอประเด็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑. เสนอให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่ดำเนินการอันเกี่ยวข้องกับประเพณี สงกรานต์ อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร ได้ ร่วมกันขับเคลื่อนงานตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยคำนึงถึงคุณค่าและสาระของ ประเพณี สงกรานต์เป็นสำคัญ ประกอบด้วย คุณค่าต่อตนเอง คุณค่าต่อครอบครัว คุณค่าต่อชุมชน คุณค่าต่อสังคม และคุณค่าต่อศาสนา และร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ผ่านสื่อมวลชนโดยมีกระทรวง วัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อที่จะช่วยกันธำรง รักษาความงดงามของประเพณีสงกรานต์ให้คงอยู่สืบไป อีกทั้งยังเป็นการใช้มิติทางวัฒนธรรม ในการสร้างความอบอุ่นให้กับสถาบันครอบครัว การสร้างความสมานฉันท์ปรองดองของคนในชุมชน สังคม และประเทศ ตลอดจนการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน อันจะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม ความสงบสุข และ ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยอีกด้วย

๒. เสนอให้นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศคำขวัญเนื่องในวันสงกรานต์ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่ง ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยเรา

“สงกรานต์ สมานสามัคคี สืบทอดประเพณี ทุกชีวีปลอดภัย”

๓. เสนอให้นายกรัฐมนตรี ประกาศเจตนารมณ์ ในการส่งเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ ในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ ผ่านสื่อมวลชน และให้มีการอ่านสารจากนายกรัฐมนตรีในทุกชุมชน และทุกภาคส่วนที่มีการจัดงานประเพณีสงกรานต์

สารจากนายกรัฐมนตรี
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
เนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ประจำปี ๒๕๕๒

สงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทยที่มีมาแต่โบราณ เป็นประเพณีที่งดงาม อ่อนโยน เอื้ออาทร และเต็มไปด้วยบรรยากาศของความกตัญญู ความสนุกสนาน ความอบอุ่น และการให้เกียรติเคารพซึ่งกัน โดยใช้ "น้ำ" เป็นสื่อในการสร้างสัมพันธ์ไมตรี

รัฐบาลมีนโยบายที่จะอนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ประเพณีสงกรานต์" ซึ่งถือเป็นประเพณีที่สำคัญของไทยเรา เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่ควรค่าแก่การรักษา สืบทอด และปกป้อง ซึ่งสาระคุณค่าที่สำคัญของประเพณีสงกรานต์ อาจกล่าวอย่างสรุป คือ คุณค่าต่อตนเอง คุณค่าต่อครอบครัว คุณค่าต่อชุมชน คุณค่าต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่อศาสนา โดยรัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุ และวันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว

แม้ประเพณีสงกรานต์จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่หากเรายังปรารถนาที่จะสืบสาน "ประเพณีสงกรานต์" ให้คงอยู่ และเป็นประเพณีที่งดงาม เป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาและสร้างความภาคภูมิใจให้คนไทยเราต่อไป ก็เป็นหน้าที่ที่ทุกคนและทุกภาคส่วนของสังคม จะต้องร่วมกัน ผนวกรวม ส่งเสริม และรักษาสิ่งที่งดงามนี้ให้คงอยู่ ขจัดสิ่งที่ไม่ถูกต้องและเบี่ยงเบนให้หมดไป ด้วยการอนุรักษ์ สืบสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และเล่นสงกรานต์อย่างถูกวิธี โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ให้ได้รับความปลอดภัย และได้เห็นประเพณีที่งดงามของคนไทย อันจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ และส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวของประเทศอีกด้วย

เราคนไทยควรที่จะใช้ประเพณีสงกรานต์นี้ เป็นโอกาสในการสร้างความรัก ความปรองดอง สมานฉันท์ ด้วยมิตรไมตรีและความปรารถนาดีต่อกัน การแสดงออกถึงความกตัญญู ความเอื้ออาทร ความเคารพซึ่งกัน เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มากกว่าจะเป็นเพียงการเล่นสาดน้ำ อย่างอีกทีก็กรึกโครม โดยละเลยคุณค่า สาระ ที่เป็นแก่นแท้ของประเพณีสงกรานต์ที่งดงามและทรงคุณค่าที่มีมาแต่อดีต ดังคำขวัญที่ว่า "สงกรานต์ สมานสามัคคี สืบทอดประเพณี ทุกชีวีปลอดภัย"

ในโอกาสเทศกาลสงกรานต์ วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ นี้ ผมขออาราธนา คุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากล อีกทั้งพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดดลบันดาลให้พี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคน มีความสุข มีครอบครัวที่อบอุ่น มีสังคมที่ร่มเย็น สมัคสมานสามัคคี และช่วยกันธำรงรักษา ความงดงามของประเพณีสงกรานต์ให้คงอยู่เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยสืบไป.

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี